

Esra Eyyüpoğlu

MEB, esraeyyupoglugesra@gmail.com, Gaziantep-Turkey

Yaşar Özbay

Hasan Kalyoncu University, yasar.ozbay@hku.edu.tr, Gaziantep-Turkey

DOI	http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2018.13.4.1C0684	
ORCID ID	0000-0003-3501-9679	0000-0001-9355-8238
CORRESPONDING AUTHOR	Esra Eyyüpoğlu	

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET BAĞIMLILIĞI BELİRTİLERİNİN PSİKOLOJİK İHTİYAÇLAR AÇISINDAN İNCELENMESİ

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı belirtilerinin psikolojik ihtiyaçlar ve çeşitli değişkenlerle ilişkisini incelemektir. Araştırma, 352 üniversite öğrencisi ile yapılmıştır. Veriler, "Kişisel Bilgi Formu", "Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formu" ve "Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği" ile toplanmıştır. Verilerin analizinde pearson korelasyon analizi, bağımsız gruplar t testi, tek yönlü varyans analizi ve basit doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, psikolojik ihtiyaçlar ve internet bağımlılığı belirtileri cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. İnternet bağımlılığı belirtileri ve psikolojik ihtiyaçlarla interneti kullanma amacı arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. İnternet bağımlılığı belirtileri ile psikolojik ihtiyaçlar arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Regresyon sonucuna göre ise, internet bağımlılığı belirtilerinin psikolojik ihtiyaçların yaklaşık %077'sini açıkladığı, internet bağımlılığı belirtilerinin psikolojik ihtiyaçların anlamlı bir yordayıcısı olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: İnternet Bağımlılığı Belirtileri, Psikolojik İhtiyaçlar, Üniversite Öğrencileri, İnterneti Kullanma Amacı, İnternet Bağımlılığı

THE INVESTIGATION OF THE INTERNET ADDICTION SYMPTOMS OF UNIVERSITY STUDENTS FOR PSYCHOLOGICAL NEEDS

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the relationship between internet dependence symptoms and psychological needs of university students. The research was conducted with 352 university students. The data were collected by "Personal Information Form", "Young Internet Addiction Test Short Form" and "Psychological Needs Scale". Pearson correlation analysis, independent groups t test, one-way analysis of variance and simple linear regression analysis were used to analyze the data. According to the results of analysis, psychological needs and internet addiction symptoms differed significantly by gender. The difference between Internet addiction symptoms and psychological needs and the purpose of using the Internet is statistically significant. It was concluded that there is a negative correlation between internet addiction symptoms and psychological needs. According to the regression results, it can be said that internet addiction symptoms account for about 077% of the psychological needs and that the symptoms of internet addiction are a significant predictor of psychological needs.

Keywords: Internet Dependency Indication, Psychological Needs, University Students, Internet Usage Purpose, Internet Addiction

How to Cite:

Eyyüpoğlu, E. ve Özbay, Y., (2018). Üniversite Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Belirtilerinin Psikolojik İhtiyaçlar Açısından İncelenmesi, **Education Sciences (NWSAES)**, 13(4):121-131, DOI: 10.12739/NWSA.2018.13.4.1C0684.

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Davranışlar, insan genetiğinde bulunan beş temel ihtiyacın karşılanmasını gerektirir (Glasser, 2003). Seçim teorisine göre, insanın beş temel ihtiyacı bulunur. Bu ihtiyaçlar arasında yer alan hayatta kalma ihtiyacı, fizyolojik bir ihtiyaçtır. Diğer ihtiyaçlar arasında bulunan dört temel psikolojik ihtiyaç (sevgi ve ait olma, güç, özgürlük, eğlence) ise, insanları güdüleyen ve genlerinde var olan ihtiyaçlardır (Glasser, 1997). İnsanın en temel ihtiyacı hayatta kalma ihtiyacıdır. Hayatta kalma ihtiyacı ise, insanın fiziksel gereksinimlerini hava, yemek, barınma, sıcaklık, su, güvenlik sağlıklı olma ve yaşamın devamı için yeterli geliri olmayı gerektirir (Frey ve Wilhite, 2005). Sevme, sevilme ve ait olma ihtiyacı, bireyin içinde bulunduğu sosyal çevresinde aile, arkadaş, iş ilişkilerinde varlığının kabulüne, sevildiğine ve ilgilenildiğine olan inancıdır. Ait olma da bireyin kendisi dışındakilerle iş birliği yapmayı, paylaşmayı bulunduğu çevre ile ilişki halinde bulunmayı gerekli kılmaktadır (Frey ve Wilhite, 2005; Wubbolding, 1988). İnsanın yaşam içerisinde en önemli ihtiyacı sevgi ve ait olmadır. Ancak sevgi ve ait olma ihtiyacının, fizyolojik ihtiyaçlar gibi anında olmasa da yaşam süreci içerisinde doyurulması gerekmektedir.

Ait olma ihtiyacının karşılanmaması durumunda birey yalnızlığa mahkûm olabilmektedir (Peterson, 2000). Döngüsel bir süreç halinde hissedilen psikolojik ihtiyaçların sıralamasında öncelikle ihtiyaç hissedilir; devamında birey ihtiyacı karşılamak için harekete geçer; ihtiyacı karşılanan bireyde rahatlama olur (Eysenck, Arnold ve Meili, 1972). Psikolojik ihtiyaçlar karşılanırken yaşanan bu döngüsel sürecin şeklinde de bireysel farklılıklar bulunabilir. Bunun nedeni psikolojik ihtiyaçların gereksiniminde bireysel farklılıkların bulunabileceği ve doyurulan ihtiyacın tekrar hissedilme durumunun olabileceğidir. Özellikle gelişim dönemine göre değerlendirildiğinde, üniversite öğrencileri açısından içinde buldukları dönem kritik bir dönemdir. Bunun nedeni, ergenlik sonu, gençlik dönemi başlangıcı olmasıdır. Öte yandan bu geçiş dönemi, gençlerin psikolojik ihtiyaçları ile sosyal ilişkilerini de farklılaştırabilir. Bu nedenle, üniversite öğrencileri, birbirinden farklı zamanlarda buldukları sosyal çevre ve ortama göre psikolojik ihtiyaçları hissedebilir.

Alan yazının araştırma bulguları, öğrencilerin psikolojik ihtiyaçları ile bu ihtiyaçların karşılanma hallerinde farklılık bulunduğunu göstermektedir. Göze çarpan farklılıklar arasında öğrencilerin en çok sosyal ortamlarda ihtiyaçlarının karşılandığı ve grup süreçlerinde ihtiyaçlarının anlaşıldığını hissetmeleri yer almaktadır (Sheldon ve Bettencourt, 2002). Grup içerisindeki süreçlerde bireyin psikolojik ihtiyacı karşılandığında, sosyal ortamlarda kendisini daha rahat hisseder ve daha huzurlu olur. Buna karşın, psikolojik ihtiyaçlarının anlaşılmadığını hissetmesi ve karşılanmaması durumunda ise, öğrenci sosyal ortamlardan kaçmaya, sürekli eleştiriliyormuş hissine kapılmaya, değersizlik algısı yaşamaya başlayabilir (Özbay ve Palancı, 2001). Gelişimsel olarak ergenlikten yeni çıkan, ilk yetişkinlik döneminde bulunan gençler gerçek yaşamda karşılayamadıkları psikolojik ihtiyaçları sanal olarak internet ortamından karşılama eğiliminde olabilirler. Teknolojinin günden güne yaygınlaşmasıyla birlikte internetin kötüye kullanımı ya da bağımlılığından da söz edilmeye başlanmıştır. Bu aşırı ve yanlış kullanım şeklinin günümüzde artık ciddi bir sorun oluşturduğu görülmektedir. Mobil teknolojilerin, internetin işlevselliğini genişletmiş olması ve yedi gün yirmi dört saat erişilebilir bir araç olarak ortaya çıkması, insanların temel ihtiyaçlarını internet ve teknolojik araçlar yolu ile karşılamasına neden olabilmektedir.

İnternet bağımlılığının tipik davranışları arasında, bireyin interneti planladığından daha uzun süre kullanması, internet kullanımını bırakmak ya da kontrol altına almak amacıyla sürekli istekli olması fakat bunun boş çabayla sonuçlanması, bireyin internet üzerinden meşgul olduğu eylemlere planlanandan daha uzun zaman ayırması, kontrol edemediği internet kullanımı sebebi ile önemli toplumsal mesleki etkinlikler bırakma ya da azaltması ve neden olduğu sorunlara (okula, işe, randevulara geç kalma vb.) rağmen aşırı internet kullanımını sürdürme gibi davranışların görüldüğü belirtilmektedir (Young 1996;Griffiths, 1999; Shapira vd., 2003). İnternet bağımlılığı ile ilgili ilk araştırmayı Young (1996) yapmıştır ve aşırı internet kullanımını DSM IV' un kumar bağımlılığı ölçütlerini uyarlayarak araştırmış olup Young(1996) internet bağımlılığını "sarhoş edici madde içermeyen bir dürtü kontrol bozukluğu" şeklinde tanımlamıştır. Young'ın çalışmaları sonrası internet bağımlılığı kavramını pek çok araştırmacı tanımlamaya çalışmış, tartışmış ve farklı testler geliştirerek araştırmıştır (Anderson, 2001; Beard and Wolf, 2001; Caplan, 2002; Davis, 2001; Griffiths, 1999; Kandell, 1998; Shapira vd., 2003).

Ülkemizde ise, internet ağının yaygınlaşması ve teknolojinin gelişimi ile bu konu son zamanlarda araştırma konusu haline gelmeye başlamıştır. Bununla beraber gençler arasında internet kullanımının hızla artış göstermesi, gençlerin ihtiyacı olan pek çok gelişimsel aktiviteden onları uzaklaştırması, internet bağımlılığı ile ilgili değişkenlerin araştırılmasını gerekli kılmaktadır. Günümüzde çok yaygın olarak kullanılan bilgi ve iletişim teknolojisi gelişmelerinden birisi olan interneti kullanırken öğrencilerin daha sağlıklı ve daha fonksiyonel kullanmaları gerekir. İnternet kullanımının sağlıklı olması için de öğrenciler interneti gereksinim duyduğunda kullanmalıdırlar. Ancak bu gereksinimler içinde en önemli olanları, psikolojik olarak ihtiyaç hissettikleridir. Özellikle ergenlikten yeni çıkan ve geçiş sürecinde bulunan gençler, interneti psikolojik ihtiyaçlarını gidermek için kullanabilmektedir. Bu ihtiyaçların giderilmesi amacıyla gençler, interneti çok farklı işlevler için kullanabilir ancak kullanımlarında aşırıya kaçtıklarında internet kullanımının olumsuz sonuçlarını da yaşayabilmektedir. İnternetin kontrolsüz kullanımı, bireyin ailesi ile olan ilişkisinde, arkadaş çevresi ile olan ilişkisinde, iş ilişkilerinde ve daha farklı konularda da olumsuz sonuçlar doğurabilir.

Araştırmalar, internet kullanımının artış göstermesi ile gençlerin günlük hayatta karşılayabilecekleri psikolojik ihtiyaçlarını internet yoluyla karşılamaya yöneldiğini ortaya koymuştur (Shen vd., 2013; Şahin ve Kesici, 2009). İnternet yolu ile ihtiyaçlarını karşılamaya çalışan gençler, karşılanmamış ihtiyaçları sebebiyle ortaya çıkan yoksunluk hissini de güçlü şekilde yaşayabilmektedir. Deci ve Ryan (2000), psikolojik ihtiyaçların yeteri kadar doyurulmadığında insanların psikolojik anlamda rahatsız olabileceklerini ancak bunu telafi edebilmek amacıyla da bireylerin kendilerine zarar verici davranışları gösterebileceğini ileri sürmüşlerdir. Bununla birlikte, ihtiyaçların doyurulurken aynı zamanda internetin yoğun kullanımının da getirdiği olumsuz sonuçlar düşünüldüğünde gençlerin bağımlılığa eğilimli olabileceği ve bu durumun da gencin aile ve sosyal ilişkilerine önemli etkileri bulunabileceği belirtilmektedir (Şahin ve Kesici, 2009).

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Ülkemizde internet ağının yaygınlaşması ve teknolojinin hızlı gelişimi, internetin aşırı kullanımın yol açabileceği internet bağımlılığı ile ilişkili değişkenleri araştırmayı zorunlu kılmıştır. Ergenlikten yeni çıkan ve ilk gençlik döneminde bulunan üniversite öğrencileri gelişimsel olarak en çok sosyal ortamlarda ihtiyaçlarının karşılandığı ve anlaşıldığını hissetmekteyken, psikolojik ihtiyaçlarının anlaşılmadığını hissetmesi ve karşılanmaması durumunda ise, sosyal ortamlardan kaçıp değersizlik hissine kapılabilmektedir. Bu nedenle üniversite öğrencileri gerçek yaşamda karşılayamadıkları psikolojik ihtiyaçları sanal olarak internet ortamından karşılama eğiliminde olabilirler. Üniversite öğrencilerinin psikolojik ihtiyaçları ve internet kullanımları konusunda farkındalık oluşturmak amacıyla, bu çalışmanın literatüre önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Buna göre çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı belirtilerinin psikolojik ihtiyaçlar ve çeşitli değişkenlerle ilişkisini incelemektir.

3. YÖNTEM (METHOD)

Bu araştırmada, genel tarama modelinin türler arasında olan ilişkiyel tarama türü kullanılmıştır. Genel tarama modelleri, geçmişte veya içinde bulunulan zamanda var olan bir durumun, olduğu gibi betimlenmesi amacını taşıyan araştırma modelidir. Bu tarama modelinin en belirgin özelliği ise, olanı olduğu gibi herhangi bir değişim olmadan gözlemleyebilmektir. İlişkiyel tarama modelinin ise en dikkat çeken özelliği, birden fazla değişken arasında birlikte değişim olup olmadığını, eğer değişim var ise değişimin derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modellerinden birisi olmasıdır (Karasar, 2009).

3.1. Katılımcılar (Participants)

Çalışma grubu, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin 175'i kız öğrenci, 177'si ise erkek öğrenci olmak üzere araştırma toplam 352 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Veriler,

- "Kişisel bilgi formu",
- "Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formu (Y.BT-KF)" ve
- "Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği" ile toplanmıştır

3.2. Veri Toplama Araçları (Data Collection Tool)

- **Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formu (Y.BT-KF):** İnternet bağımlılığı ölçeği, Young (1996) tarafından geliştirilen, Pawlikowski ve arkadaşlarının kısa form haline getirdiği 12 maddeden oluşan ve beşli likert (1=Hiçbir zaman, 5=Çok sık) tipi bir ölçektir. YBT-KF ölçeğinin iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı 0.85'tir. Bu sonuçlara göre, Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formu geçerlilik ve güvenilirliğinin sağlandığını göstermektedir. Ölçeğin tersten puanlanan maddesi bulunmamaktadır. Alınan yüksek puan internet bağımlılık düzeyinin yüksek olduğunun, alınan düşük puanlar internet bağımlılık düzeyinin düşük olduğunun göstergesidir (Kutlu, vd., 2016).
- **Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği:** Seçim teorisi bağlamında temel psikolojik ihtiyaçlar kapsamında Eşici tarafından 2014 yılında geliştirilen Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği 25 maddelik ("1" Hiçbir zaman, "2" Nadiren, "3" Ara sıra, "4" Genellikle, "5" Her Zaman) şeklinde hazırlanmış bir derecelendirme ölçeği likert tipi bir ölçektir (Eşici, 2014).

3.3. Verilerin Analizi (Data Analysis)

Çalışmada elde edilen verilerin analizinde SPSS 21 istatistik paketi kullanılmıştır. Verilerin analizinde pearson korelasyon analizi, bağımsız gruplar t- testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve basit doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır.

4. BULGULAR (FINDINGS)

Tablo 1'de Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığının cinsiyet ile farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik yapılan analizler sonucunda, cinsiyet ile internet bağımlılığı arasında erkek öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özçınar (2011) tarafından yapılan çalışmada cinsiyet ile internet bağımlılığı arasında anlamlı bir farklılık olduğu, erkeklerin kadınlara kıyasla internet bağımlılığının belirli ölçüde yüksek olduğu bulgulanmıştır. Kaltiala-Heino, vd., (2004) tarafından yapılan çalışmada da benzer şekilde cinsiyet ile internet bağımlılığı arasında anlamlı farklılaşmalar olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1. Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığının cinsiyet ile farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik yapılan analiz sonuçları
(Table 1. Results of analysis of whether university students' internet addiction differs with gender)

	Cinsiyet	N	\bar{x}	SS	t	p
İnternet Bağımlılığı	Kız	175	2.55	.74	-2.35	.019
	Erkek	177	2.74	.77		

Tablo 2'de Üniversite öğrencilerinin psikolojik ihtiyaçlarının cinsiyet ile farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik yapılan analizler sonucunda, cinsiyet ile psikolojik ihtiyaçlar arasında kız öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($t(350)=2.41$; $p=0.016<0.05$). Buna göre kız öğrencilerin psikolojik ihtiyaç ortalamaları erkeklere kıyasla daha fazladır.

Tablo 2. Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre psikolojik ihtiyaçlarının farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik yapılan analiz sonuçları

(Table 2. The Results of analysis of whether the psychological needs of university students differ according to their gender)

	Cinsiyet	N	\bar{x}	SS	t	p
Psikolojik İhtiyaçlar	Kız	175	3.90	.67	2.41	.016
	Erkek	177	3.72	.70		

Tablo 3'e göre, üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı belirtilerinin ile interneti kullanma amacına göre farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik yapılan analizler sonucunda anlamlı bir farklılaşma olduğu bulgulanmıştır. Farkın hangi ortalamalar arasında olduğunu belirlemek için yapılan "Levene testi" sonucu varyans homojenliğinin sağlandığı tespit edilmiştir. Ardından çoklu karşılaştırma testlerinden Scheffe testi uygulanmıştır. Karşılaştırmayı gösteren dağılım incelendiğinde; Oyun eğlence amaçlı kullanımda Sosyal ağ ve Araştırma amaçlı kullanıma kıyasla öğrencilerin internet bağımlılığı belirtir düzeyleri yüksek çıkmıştır. Ortalama olarak en yüksek değer interneti 2.71 ile Oyun/Eğlence amacıyla kullanım, ikinci sırada 2.67 ortalama ile Sosyal Ağları Kullanım ve üçüncü sırada da 2.10 ortalama ile Araştırma-Ödev amacıyla kullanım gelmektedir.

Tablo 3. Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı belirtilerinin ile interneti kullanma amacına göre farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik yapılan analizler

(Table 3. Analyzes of whether university students' internet addiction symptoms and whether they differ according to the purpose of using the internet)

	N	\bar{x}	SS	F	p
Sosyal Ağ	300	2.67	.75	5.27	.006
Oyun-Eğlence	33	2.71	.78		
Araştırma-Ödev	19	2.10	.83		
Toplam	352	2.64	.76		

Tablo 4'e göre üniversite öğrencilerinin psikolojik ihtiyaçlarının interneti kullanma amacına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan tek faktörlü varyans analizi (ANOVA) testi sonucunda ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur ($F(3,49)=5.517$, $p<.05$). Farkın hangi ortalamalar arasında olduğunu belirlemek için önce "Levene testi" sonucu varyans homojenliğinin sağlanmadığı tespit edilmiş, ardından çoklu karşılaştırma testlerinden "Tamhane" testi uygulanmıştır. Öğrencilerin interneti kullanma amacına göre psikolojik ihtiyaç düzeylerini gösteren dağılım incelendiğinde; Araştırma-Ödev amaçlı kullanımda Oyun-Eğlence ve sosyal ağ amaçlı kullanıma kıyasla öğrencilerin psikolojik ihtiyaç düzeyleri yüksek çıkmıştır. Ortalama olarak en yüksek değer interneti 4.30 ile Araştırma-Ödev amacıyla kullanım, ikinci sırada 3.86 ortalama ile Oyun-Eğlence amacıyla ve üçüncü sırada da 2.78 ortalama ile sosyal ağ bağlanmak amacıyla kullanım gelmektedir.

Tablo 4. Üniversite öğrencilerinin psikolojik ihtiyaçlarının interneti kullanma amacına göre farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik yapılan analizler

(Table 4. Analysis of whether the psychological needs of university students differ according to the purpose of using the internet)

	N	\bar{x}	SS	F	p
Sosyal Ağ	300	2.78	.70	5.51	.004
Oyun-Eğlence	33	3.86	.62		
Araştırma-Ödev	19	4.30	.39		
Toplam	352	3.81	.69		

Tablo 5'e göre internet bağımlılığı belirtileri ile psikolojik ihtiyaçlar arasında ($r=-.278^*$) düzeyinde negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre, İnternet bağımlılığı belirtileri arttıkça psikolojik ihtiyaçlar ($r=-.278^*$) düzeyinde azalmakta, internet bağımlılığı belirtileri azaldıkça psikolojik ihtiyaçlar ($r=-.278^*$) düzeyinde artmaktadır.

Tablo 5. Üniversite öğrencilerinin psikolojik ihtiyaçlar ile internet bağımlılığı belirtileri arasındaki ilişki pearson korelasyon analizi tablosu

(Table 5. The relationship between psychological needs and internet addiction symptoms of university students pearson correlation analysis table)

Değişkenler	N	\bar{x}	SS	r	p
İnternet Bağımlılığı Belirtisi	352	2.64	.76	-.278**	p<.05
Psikolojik İhtiyaç	352	3.80	.69		

Not: **p<0.01 Düzeyinde Anlamlı

Tablo 6'daki sonuçlara göre internet bağımlılığı belirtileri, psikolojik ihtiyaçlara ait varyansı %.077 oranında açıklamaktadır.

Tablo 6. Üniversite öğrencilerinin psikolojik ihtiyaçlar ile internet bağımlılığı belirtileri basit doğrusal regresyon tablosu
(Table 6. Simple linear regression tables of university students with psychological needs and internet addiction symptoms)

Model	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	Tahminin Standart Hatası
1	.278 ^a	.077	.075	.67

Tablo 7'de verilen ANOVA analizi sonuçlarına göre $p < 0.01$ olarak bulunmuştur. Bu sonuç psikolojik ihtiyaçlar ile internet bağımlılığı belirtileri arasındaki ilişkinin $p < 0.01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir.

Tablo 7. ANOVA tablosu
(Table 7. ANOVA table)

Anova ^a						
		Kareler Top.	Sd	Kare Ort.	F	p
Model	Regression	13	1	13	29.35	.000 ^b
	Residual	154.93	3350	.44		
	Toplam	167.92	3351			

a. Bağımlı Değişken: PI_Ortalama

b. Belirleyiciler: (Sabit), Int_Ortalama

Tablo 8'de verilen katsayılar tablosu incelendiğinde psikolojik ihtiyaçlar ile internet bağımlılığı belirtileri arasındaki ilişkinin $p < 0.01$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar internet bağımlılığı belirtilerinin psikolojik ihtiyaçların değişkenliğine anlamlı bir katkısı olduğunu, psikolojik ihtiyaçları yordadığını göstermektedir.

Tablo 8. Katsayılar tablosu
(Table 8. Coefficients table)

Katsayılar ^a						
Model		Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar		
		B	Standart Hata	Beta	tt	pp
	Sabit	4.48	.13		34.91	.00
11	İ.B.B.Ort.	-.25	.05	-.28	-5.41	.00

a: Bağımlı Değişken: PI_Ortalama

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

(RESULTS, DISCUSSION AND RECOMMENDATIONS)

- Cinsiyet ile internet bağımlılığı belirtileri arasında erkek öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Cinsiyet ile psikolojik ihtiyaçlar arasında kız öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı belirtileri ile interneti kullanma amacına göre yapılan analizler sonucunda anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur. Oyun eğlence amaçlı kullanımda internet bağımlılığı belirti düzeyi yüksek çıkmıştır.
- Üniversite öğrencilerinin psikolojik ihtiyaçlarının interneti kullanma amacına yapılan analizler sonucunda, anlamlı bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin Araştırma-Ödev amaçlı kullanımda psikolojik ihtiyaç düzeyleri yüksek çıkmıştır.

- İnternet bağımlılığı belirtileri ile psikolojik ihtiyaçlar arasında ($r=-.278^*$) düzeyinde negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İnternet bağımlılığı belirtileri arttıkça psikolojik ihtiyaçlar ($r=-.278^*$) düzeyinde azalmakta, internet bağımlılığı belirtileri azaldıkça psikolojik ihtiyaçlar ($r=-.278^*$) düzeyinde artmaktadır.
- Regresyon sonucuna göre ise, internet bağımlılığı belirtilerinin psikolojik ihtiyaçların yaklaşık %77'sini açıkladığı, buna göre modelin anlamlı olduğu, internet bağımlılığı belirtilerinin psikolojik ihtiyaçların anlamlı bir yordayıcısı olduğu ve internet bağımlılığının psikolojik ihtiyaçları etkilediği söylenebilir ($p<0.01$).
- Konuyla ilgili diğer araştırmaların sonuçları, internet bağımlılık düzeyi düşük gençlerin yüksek olanlara göre daha fazla özerklik, yeterlik ve ilişki ihtiyacına sahip olduklarını ortaya koymaktadır. Çalışmamızın sonucu önceki araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir (Canoğulları ve Güçray, 2017; Ryan, vd., 2006; Shen, vd., 2013; Şahin ve Kesici, 2009). Bu sonuç gençlerin psikolojik ihtiyaçlarını internet yoluyla karşıladıklarını ve bu nedenle de bu durumun bağımlılık düzeyini artırdığını düşündürmektedir. Günlük yaşamlarında karşılanmamış ihtiyaçları, gençleri internete yönlendirebilir ve kendilerini daha iyi hissettikleri için de aşırı internet kullanımını bırakmakta zorlanabilirler.

Literatürde araştırmayı destekleyen çalışmalara rastlanmaktadır. Martin ve Schumacher (2000) interneti, internet bağımlılık belirtileri gösterenler açısından, sosyal iletişimin antidepresan maddesi şeklinde nitelendirmektedir. Çünkü bu bireyler interneti hiç tanımadığı kişilerle tanışma ve onlardan ihtiyaç duyduğu duygusal desteği sağlamak maksadıyla kullanmaktadır. Kişi kendi yaşamında çevresinden edinemediği sosyal desteği internet yoluyla arayıp, bu şekilde interneti sosyal destek aracı olarak değerlendirebilmektedir (Tanrıverdi, 2012; Oktan, 2015).

İnternet bağımlılığı belirtisi gösteren bireyler, çoğunlukla duygusal ihtiyaçlarını çevrimiçi olarak internet ortamında gidermeye çalışmaktadır. Bu durum İnternet bağımlılığı belirtisi gösteren bireylerin normal internet kullanıcılarına kıyasla internete daha çok bağlı kalmaya, bu sanal ortamda daha çok eğlenmesine ve zaman harcamasına yol açmaktadır (Morahan-Martin and Schumacher, 2000). Bu sebeple, bireyler interneti kendi gerçek yaşamlarında ihtiyaç duydukları sosyal ilişkiler kurabilecekleri bir ortam olarak algılayabilmektedir.

Buna göre, sosyal destek düzeyi düşük bireylerde internet bağımlılığının sık görüldüğü belirlenmiştir (Durak ve Durak, 2013). Yapılan benzer çalışmalar incelendiğinde, algılanan sosyal destek ile haftalık internet kullanım saati arasındaki ilişki güçlü ve negatif yönlüdür. Bireylerin internet kullanım saati artış gösterdikçe bireyler tarafından algılanan sosyal destek de azalmaktadır. Buna göre alanyazında araştırmayı destekleyen çalışmalara rastlanmaktadır (Balta ve Horzum, 2008; Nalwa ve Anand, 2003).

Bu çalışmadan elde edilen bulguların ışığında aşağıda belirtilenleri önermek mümkündür:

- Öğrencilerin internet kullanımı daha fonksiyonel olmalıdır. Öğrenciler güç ve başarı ihtiyaçlarını gidermek için internette aşırı bilgi toplama yerine ihtiyacını giderecek şekilde interneti kullanmalıdır.

- Öğrenciler internet aracılığıyla, sosyal ve duygusal ilişkiler kurmakta, arkadaşları ve ailesi ile birlikte geçireceği serbest zamanı internet ortamında geçirerek sosyal bir rahatlama sağlamaktadır. Öğrencilere aşırı internet kullanımı yoluyla karşıladıkları psikolojik ihtiyaçları gerçek yaşam içerisinde karşılanması konusunda destek olunmalı ve bunları deneyimleyecekleri çeşitli ortamlar sunulmalıdır.
- Psikolojik ihtiyaçları nedeniyle internet bağımlılığı belirtileri sergileyen öğrencilere, psikolojik danışma ve rehberlik merkezi aracılığıyla duygu yönetimi konusunda bireysel ve grup rehberliği, psiko-eğitim çalışmaları yapılarak olumlu duyguların fark edilmesi ve ifade edilmesi, olumsuz duyguların etkilerinin azaltılması sağlanabilir.
- Öğrenciler psikolojik ihtiyaçlarını karşılarken, diğer insanlara güvenle, koşulsuz olarak yaklaşabilmeli ve diğerleri tarafından da onlara güvenli ve koşulsuz kabul ortamı sunulmalıdır.

NOT (NOTICE)

Bu çalışma 05-08 Eylül 2018'de Kosova Priştine'de düzenlenen 3rd International Science Symposium'da "Bilimde Yeni Ufuklar" (ISS2018)'de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- Anderson, K.J., (2001). Internet Use Among College Students: An Exploratory Study. *Journal of American College Health*, 50(1):21-26.
- Balta, Ç.Ö. ve Harzum, B.M., (2008). Web Tabanlı Öğretim Ortamındaki Öğrencilerin İnternet Bağımlılığını Etkileyen Faktörler, *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt:41, Sayı:1, ss:187-205.*
- Beard, K. and Wolf, E.M., (2001). Modification in the Proposed Diagnostic Criteria for Internet Addiction. *CyberPsychology & Behavior*, 4(3), 377-383.
- Canoğulları, Ö. ve Güçray, S.S., (2017). İnternet Bağımlılık Düzeyleri Farklı Ergenlerin Cinsiyetlerine Göre Psikolojik İhtiyaçları, Sosyal Kaygıları ve Anne Baba Tutum Algılarının İncelenmesi, *Journal of The Çukurova University, Institute of Social Sciences, Vol:26/1, pp:42-57.*
- Caplan, S.E., (2002). Problematic Internet Use and Psychosocial Well-being: Development of a Theory-based Cognitive-Behavioral Measurement Instrument. *Computer in Human Behavior*, 18, 553-575.
- Davis, R.A., (2001). A Cognitive-behavioral Model for Pathological Internet Use (PIU). *Computers in Human Behavior*, 17(2), 187-195.
- Deci, E.L. and Ryan, R.M., (2000). The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*, 4, 227-268.
- Durak, M. and Durak, E., (2013). Associations of Social Anxiety and Depression with Cognitions Related to Problematic Internet Use İn Youths. *Education and Science*, 38(169), 19-29.
- Eşici, H., (2014). Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği.
- Eysenck, H., Arnold, J.W., and Meili, R., (1972). *Encyclopedia of Psychology*. Fontana/Collins.
- Frey, L.M. and Wilhite, K., (2005). Our Five Basic Needs: Application for Understanding the Function of Behavior. *Intervention in School and Clinic*, 40(3), 156-160.

- Glasser, W., (1997). Choice Theory and Student Success. *Education Digest*, 63(3),16-21.
- Glasser, W., (2003). Seçim Teorisi. İstanbul:Hayat Yayınları.
- Griffiths, M.D., (1999). Internet Addiction: Fact or Fiction? *The Psychologist*, 12(5), 246- 250.
- Kaltiala-Heino, R., Lintonen, T., and Rimpela, A., (2004). Internet Addiction? Potentially Problematic Use of the Internet in a Population of 12-18 Year Old Adolescents. *Addiction Research and Theory*, 12(1), 89-96.
- Kandell, J.J., (1998). Internet Addiction on Campus: The Vulnerability of College Students. *Cyberpsychology and Behavior*, 1, 11-17.
- Karasar, N., (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kutlu, M., Savcı, M., Demir, Y., Aysan, F., (2016). Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formunun Türkçe uyarlaması: Üniversite öğrencileri ve ergenlerde geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*; 17(Ek.1):69-76.
- Morahan Martin, J. and Schumacher, P., (2000). Incidence an Correlates of Pathological Internet Use Among College Students. *Computers in Human Behavior*, 16(1), 13-29.
- Nalwa, K. ve Anand, A., (2003). Internet Addiction in Students: A Cause of Concern. *CyberPsychology & Behavior*, 6(6), 653-656.
- Oktan, V., (2015). Üniversite Öğrencilerinde Problemlı İnternet Kullanımı, Yalnızlık ve Algılanan Sosyal Destek. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(1), 281-292.
- Özbay, Y. ve Palancı, M., (2001). Sosyal Kaygı Ölçeği: Geçerlik Güvenirlik Çalışması. VI. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, ODTÜ, Ankara.
- Özçınar, Z., (2011). The Relationship between Internet Addiction and Communication, Educational and Physical Problems of Adolescents in North Cyprus. *Australian Journal of Guidance and Counselling*, 21(1), 22-32.
- Peterson, A.V., (2000). Choice Theory and Reality Therapy. *TCA Journal*, 28(1), 41-50.
- Ryan, R.M., Rigby, C.S., and Przybylski, A.K., (2006). The Motivational Pull of Video Games: A Self-determination Theory Approach. *Motivation and Emotion*, 30, 347-364
- Shapira, N.A., Lessig, M.C., Goldsmith, T.D., Szabo, S.T., Lazoritz, M., Gold, M.S., et al., (2003). Problematic Internet Use: Proposed Classification and Diagnostic Criteria. *Depress Anxiety*, 17, 207-216.
- Shen, C.X., Liu, R.D., and Wang, D., (2013). Why are Children Attracted to the Internet? The Role of Need Satisfaction Perceived Online and Perceived in Daily Real Life. *Computers in Human Behavior*, 29, 185-192.
- Sheldon, K. and Bettencourt, B., (2002). Psychological Needs and Subjective Wellbeing in Social Groups. *British Journal of Social Psychology*, 41, 25-38.
- Şahin, İ. ve Kesici, Ş., (2009). Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik İhtiyaçları ve İnternet Kullanım Fonksiyonlarının Problematik İnternet Kullanımlarını Yordaması. XVIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı.
- Tanrıverdi, S., (2012). Ortaöğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı İle Algılanan Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Yüksek lisans tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi,

Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van).

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.

- Wubbolding, R.E., (1988). Using Reality Therapy. Toronto: Fitzhenry and Whiteside Ltd.
- Young, K.S., (1996). Internet Addiction: The Emergence of a new Clinical Disorder. CyberPsychology and Behavior, 1(3), 237-244.